

Maatiainen – Det lantliga kulturarvet ry

Toimintakertomus 2007

Kevätkokouksen päätös 23.5.2008

Yleistä

Maatiainen – Det lantliga kulturarvet ry (jatkossa Maatiainen) on aatteellinen yhdistys, jonka pyrkimyksenä on ”säilyttää ja edistää kulttuurikasvien ja kotieläinten lajinsisäistä monimuotoisuutta sekä kulttuuriympäristöjen monimuotoisuutta sekä levittää alan osaamista ja käytännön taitoja”. Maatiainen kokoaa jäsenikseen kulttuurikasveja ja maatiaiseläimistä sekä perinnemaisemien monimuotoisuudesta kiinnostuneita henkilöitä. Maatiaisen toiminnassa on kolme pääsektoria: maatiaiskasvit, maatiaiseläimet sekä perinnemaisemat.

Toimintavuotta sävyttivät vuodenvaihteessa 2006 - 2007 toteutunut muutto uuteen toimistoon ja entistä huomattavasti paremmat toimitilat, onnistuneet tapahtumat, matkat ja kurssit sekä yritykset saada siementoiminta sujumaan paremmin ja tehokkaammin, missä jäi kuitenkin paljon tehtävää tulevallekin toimintavuodelle. Asialliselle talouden seurannalle luotiin menettelytavat pyrkien arvioimaan eri toimintakokonaisuuksien taloudellisuutta.

1 HALLITUS JA TOIMINTARYHMÄT

Hallitus

Hallitus kokoontui 8 kertaa, joista viimeinen oli nettikokous. Hallituksen jäsenten hallituksen kokouksiin osallistumiskertojen määrä on merkitty sulkuihin kunkin henkilön nimen jälkeen. Tuovi Nöjd erosi hallituksen jäsenyydestä syyskuussa.

- Liisa Jääskeläinen, puheenjohtaja (8 kokousta)
- Pentti Alanko, jäsen (7)
- Riku Cajander, jäsen (4)
- Johanna Heikkilä, vapapuheenjohtaja (-)
- Timo Rantakaulio, jäsen (4)
- Ilkka Roitto, jäsen (1)
- Leena Saario, jäsen (6)
- Dina Samaletdin, jäsen (2)
- Minna Kärkkäinen, varajäsen (1)
- Terhi Koivisto, varajäsen, kokoussihteeri (3)
- Tarja Niemelä, varajäsen (-)
- Tuovi Nöjd, varajäsen (6)

Sääntömääräinen kevätkokous pidettiin 25.5.2007 ja syyskokous 24.11.2007. Syyskokouksen jälkeen Peter Tigerstedt kertoi elämästään maatiaisena ja maatiaisten kanssa.

2 VARSINAINEN JÄSENTOIMINTA

2.1 Jäsenet ja jäsenrekisterin pito

Yhdistyksen jäsenmäärä oli 16. marraskuuta 2007 1354 (1401 marraskuussa 2006, 1428 marraskuussa 2005). Opiskelijajäseniä oli 67 (48) ja perheenjäsenjäseniä 11 (8), vapaa- ja vaihtojäseniä 17 sekä kunniajäseniä 4 (4). Jäsenmaksut ovat yhdistyksen tärkein tulolähde. Niitä kertyi toimintavuonna 33 298,50 €.

Jäsenrekisterin pitoa jatkoi Iris Lundqvist. Päätettiin seurata entistä tarkemmin eroamisten syitä sekä satsata jäsenten pysyvyyteen sekä hankintaan.

Yhdistyksen hallitus valitsi emeritusprofessori Peter M. Tigerstedtin kunnia-maatiaiseksi ja hänelle luovutettiin kunniakirja syyskokouksessa. Peter Tigerstedtin lisäksi kunniajäseniä ovat Teuvo Hyppänen, Ritva Lehtonen, Unto Wannas ja Pirkko Kahila.

2.2 Toimisto ja sen hoito

Maatiaisien toimisto on ollut 1.1.2007 lähtien osoitteessa Stenbäckinkatu 8 A 48, myymälä 2, 00250 Helsinki. Uusi toimisto on entistä huomattavasti parempikuntoisempi, suurempi ja edullisempi. Sen pinta-ala on 54 neliometriä + parvi yli 10 neliometriä. Vuokrasopimus on voimassa vuoden 2011 loppuun.

Toimistosta vastasi Anja Alanko yleiskoordinaattorina osan vuodesta palkattuna, osan talkootyönä. Toimistoa pidettiin auki jäsenille vähintään yhtenä päivänä viikossa. Kesäkauden toimistosta vastasi pääasiassa Anne Paalo. Toimistossa hoidettiin yhdistyksen jokapäiväisiä töitä, kuten yhdistyksen hallintoa, jäsenasioita, tilaisuuksien järjestelyä ja pitoa sekä toimitettiin siemen- ja kirjatilauksia. Alettiin kuulostella Anjalle ”seuraaaja”.

Anne Paalo vastasi toimintavuoden aikana useista koulutusilaisuuksista ja maatiaismatkoista. Hän toimi myös tiedottajana.

Uuden tietokoneen hankinta lykättiin seuraavan vuoteen. Toimistolle hankittiin alkuvuodesta 10 pinottavaa tuolia.

2.3 Paikallisryhmät

Pohjois-Karjalan (Tuovi Mutanen) ja Pirkanmaan paikallisryhmä (Kristiina Kalliojärvi) sekä vuonna 2006 perustettu Etelä-Savon paikallisryhmän (Marjaana Kovanen) jatkoivat toimintaansa.

Turun seudun maatiaismatkan yhteydessä järjestettiin tapaaminen mahdollisten paikallistoimijoiden kanssa. Yhdistyksen jäseniä kutsuttiin Tuorlaan jäsenrekisteristä poimittujen osoitetietojen avulla pohtimaan Turun seudun paikallisryhmän perustamista. Tästä käynnistyi sähköpostikirjeenvaihto, joka keväällä 2008 johti Turun seudun paikallisryhmän perustamiseen.

2.4 Toimintaryhmät

Toimintaryhminä jatkoivat ruokaryhmä, ruusuryhmä, näyttelyryhmä, maatiaiseläinryhmä ja maisemaryhmä.

Ruokaryhmä Hapatus kokoonkutsujanaan Anja Alanko haluaa vaalia ja välittää tietoja suomalaisesta ruokaperinteestä. Ryhmä haluaa myös edistää ruokahyvinvointia ja terveyttä. Lähtökohtamme on se, että ruoan pitäisi olla lähiruokaa, luomua ja mahdollisuuksien mukaan maataisalkuperäistä. Täten voidaan edistää mm vanhojen lajikkeiden viljelyä ja käyttöä. Tällä toiminnalla pystytään säilyttämään vanhat lajit seuraavalle sukupolvelle ja luomaan viljelijöille uusia työmahdollisuuksia. Samalla pyritään vahvistamaan omaa terveyttä ja kehittämään tietotaitojamme lähi- ja perinneruoka-asioissa. Ryhmä kokoontui useita kertoja. Ryhmän jäsenet ovat hankkineet yhdessä viljamylyjä ja tehnyt syksyllä yhdessä hapankaalia.

2.5 Yhteistyö museoiden ja muiden tahojen kanssa

Jatkettiin yhteistyötä Seurasaaren ystävien, Seurasaaren säätiön, Sommelo ry:n, Maatalousmuseon, Elävän maan, Metsähallituksen hallinnoiman Korteniemen perinnetilan ja Kuralan kylämäen kanssa sekä Livonsaaren yhteisökylän ja Keuruun ekokylän kanssa. Maatiaismatkalla vierailtiin Kuralan kylämäellä Turussa.

Jatkettiin yhteistyötä Helsingin seudun kesäyliopiston suunnitteleamalla luentoja yhdessä. Kesäyliopistokurssien yhteydessä myytiin Maatiaisien siemeniä. Tehtiin myös yhteistyötä Mustialan maatalousoppilaitoksen kanssa, ECEAT-ekomatkaileuyhdistyksen sekä Ympäristö- ja kuluttajapoliittisen yhdistyksen kanssa. Viime mainitut ovat mm. järjestäneet kokouksiaan Maatiaisien tiloissa.

Maatiainen ry (Liisa Jääskeläinen, Anja Alanko ja Pentti Alanko) kävivät toukokuussa esittelemässä Maatiaisien toimintaa ja rahoitustarpeita maa- ja metsätalousministeriössä ylijohtaja Veikko Marttilalle. Tarkoituksena oli löytää yhdistykselle avustusmahdollisuus, missä ei vielä kuitenkaan onnistuttu. Mukana oli myös Juha Kuisma (maatalousmuseo Sarka).

MMM nimesi vuoden 2007 alussa kolmeksi vuodeksi geeniturvalautakunnan, jossa Maatiaista edustaa Riku Cajander ja hänen varajäsenenään on Anna Lassila.

2.6 Maatiainen-lehti ja painotyöt

Jäsenlehti ilmestyi 4 kertaa. Lehden toimittajana jatkoi Aune Kämäräinen ja taittajana Raija Ojanen. Anne Paalo teki lehteen useita artikkeleita ja muutamia kirja-arvosteluja.

Lehden kulut olivat kaikkiaan 9 228,36 €. Tuloja oli 808 €. Lehden ja siemenluettelon painotyö sekä niiden postitus kilpailutettiin toimintavuonna. Painopaikaksi valittiin Forssan kirjapaino, joka alkoi hoitaa myös postituksen, joka oli aiemmin hoidettu toimistosta. Vuositasolla säästöksi tuli noin 3000 €. Aloitettiin lehden myynti Akateemisessa Kirjakaupassa vuoden 2007 alusta ja muutamia kappaleita onkin myyty. Kansi muuttui värilliseksi.

2.7 Kotisivut ja muu tiedotus

Toimintavuonna oli paljon ongelmia kotisivujen hoidossa. Kotisivujen hoitajaksi saatiin talkoosopimuksella loppuvuodesta Keijo Luoto. Hän totesi, että kotisivut tarvitsevat perusteellisen uudistuksen, koska niillä on ollut monta tekijää. Kotisivujen uudistus käynnistyi loppuvuodesta.

Uusittiin esite ja monistettiin sitä satoja kappaleita mm. messuilla jaettavaksi. Koulutustilaisuuksista ja matkoista Anne Paalo teki erillisiä tiedotteita. Myös

taimipäivistä tiedotettiin aktiivisesti. Yhdistyksen toiminta oli esillä myös mm. Ympäristö-lehdessä, johon Riku Cajander kirjoitti laajan artikkelin maatiaiskasveista ja luonnon monimuotoisuudesta.

2.8. Kirjavälitys

Jatkettiin pienimuotoista kirjavälitystä. Kirjavälitys oli toimintavuonna taloudellisesti kannattavaa johtuen osittain vanhan varaston myynnistä. Kirjavälityksen tuotto oli 460,11 €

3 TOIMINTASEKTORIKOHTAISET SUUNNITELMAT

3.1 Maatiaiskasvit

Vuoden 2007 maatiaiskasveina malvat

Toimintavuoden aikana tehtiin malvoja tunnetuksi lehdessä, www-sivuilla ja tapahtumissa.

Siemenvälitys ja siemenluettelo

Siementen käsittelyn päävastuu oli Pirkko Kahilalla. Siemenluettelon laati Pirkko Kahila. Siemenluettelo on laajuudeltaan 76 sivua ja erittäin perusteellinen ja monipuolinen. Siemeniä lähetti 74 henkilöä, joista jokaiselle suuri kiitos. Pirkko Kukkola hoiti monipuolisesti siementen käsittelyä, joka oli pääasiassa puimista ja pussittamista. Tilauksia hoidettiin myös toimistosta.

Selvitettiin mahdollisuus laatia siemenluetteloon sähköinen ostoskori, mutta tästä luovuttiin palvelun kalleuden vuoksi. Postimyynnin ohella tapahtumista siemeniä myytiin eniten messuilla, mutta myös pienempien tapahtumien ja koulutustilaisuuksien yhteydessä. Siemenvälitys on ensisijaisen tärkeää myös jäsenhankinnassa. Siemenvälityksen kulut olivat 18 186,6 €. Lukuun sisältyy myös siemenluettelon painotyö. Suurin kuluerä oli siementoiminnan palkkiot sivukuluineen 13 651,03 €. Siementen ja taimien myyntitulo oli 11 723,20 €. Siemenvälityksen tappio oli toimintavuonna 6 463,17 €, vaikka tätäkin työtä tehtiin paljon myös talkootyönä. Yhdistyksen on saatava siementoiminnan talous kuntoon tai emme pysty ylläpitämään tätä ensisijaisen tärkeänä pitämäämme toimintaa!

Siemenille etsittiin uusia myyntikanavia. Niitä vietiin Ruohonjuureen, Ecolo-kauppaan, Hakaniemen halliin sekä lähetettiin maatalousmuseo Sarkaan. Messuilla ja toimistossa kampanjoitiin härkäpapua, jota myytiin pienissä esittelypusseissa toimintavuonna noin 20 kg.

Toimiston siemenpussilaatikoihin alettiin tehdä kukkakuvia kasvituntemuksen lisäämiseksi. Mm. Terhi Koivistolta saimme paljon hänen kuviaan ja hän myös tulosti runsaasti paperikuvia siemenpussilaatikoihin. Kuvat ovat suuri apu siementen valinnassa.

Taimipäivät ja taimien myynti

Kevät- ja syystaimipäiville monet jäsenet tulevat vaihtamaan taimia ja tuovat ylimääräisiä taimiaan lahjaksi yhdistykselle. Tämän toiminnan voitto oli 1 879,01 €.

Hanke

Pohdittiin hanke-esitystä, jonka ideana on 1950-luvun kaupunkipihojen kunnostaminen ajan henkeä kunnioittaen. Pentti Alanko ja Leena Saario järjestivät elokuussa teeman merkeissä kaupunkikävelyn

3.2 Maatiaiseläimet

Vuoden 2007 maatiaiseläin suomenvuohi

Toimintavuoden aikana tehtiin suomenvuohista tunnetuksi lehdessä, www-sivuilla ja tapahtumissa. Julkaistiin lehdessä vuohenmaitoreseptejä.

Toimintavuonna Sukevan vankila päätti luopua maatiaislehmien pidosta. Yhdistys esitti Maatiaisesta edustajaksi MMM:n ryhmään Timo Rantakauliota. Ryhmään ei päästy, mutta keskusteluun kyllä. Yhdistys vetosi kyyttöjen puolesta julkisuuteen lähetetyllä tiedotteella (Timo Rantakaulio, Riku Cajander) sekä suoraan maa- ja metsätalousministeriöön (Timo Rantakaulio). (Päätös asiasta siirtyi vuoteen 2008, jolloin kyyttöjen pito siirtyi maatalousoppilaitoksen opetustiloille.

3.3 Perinnemaisemat ja -pihat

Lehdessä 1/2007 julkaistiin Leena Saarion vuonna 2006 valmistelemat ja hallituksen hyväksymät Maatiaisesta perinnemaisemakriteerit. Jäseniä pyydettiin tekemään ehdotuksia vuosien 2007 ja 2008 perinnemaisemaksi. Päätettiin, että nimetään vain perinnemaisema 2008 ja vuoden perinnemaisemaksi nimettiin Mäki-Ketalan tila Kokemäeltä. Hallitus totesi, että kohde täyttää erinomaisesti Maatiaisesta vuoden perinnemaiseman kriteerit. Päätettiin varata jäsenille mahdollisuus tutustua kohteeseen kesällä 2008.

4 TAPAHTUMAT JA MATKAT

* Tammikuussa järjestettiin uuden toimiston avajaiset yli 20 jäsenen voimin. Pentti Alanko kertoi vuoden maatiaiskasveista eli malvoista.

* 14.2. Tuovi Nöjd kertoi siirtolapuutarhaharrastuksesta toimistolla.

* 26.3. kaksikielinen Linné-ilta Maatiaisessa yhdessä /med Blomsterodlingens vänner i Finland r.f.–puhujina Rainer Svartstöm, Henry Väre ja Pentti Alanko. Carl von Linnén syntymästä tuli kuluneeksi 300 vuotta 13.5.2007. Osallistujia oli yli 30.

* 19. – 21.4. Kevätpuutarhamessut, joissa yhdistyksellä oli oma osasto. Osasto oli erittäin suosittu, jäseniä oli hyvin paikalla, tunnelma oli iloinen ja siemeniä myytiin hyvin, mm. kaskinaurista ja härkäpapua. Messut ovat suuri ponnistus yhdistykselle ja lukuisille vapaaehtoisille, mutta tosi tarpeellista esilläoloa. Jaettiin paljon esitteitä ja hankittiin uusia jäseniä. Järjestäjinä olivat Anja Alanko, Anne Pyykkö ja Terhi Koivisto.

* 14. 4. Perennakurssi - suunnittelijana Anne Paalo ja vetäjänä Pentti Alanko, osallistujia yli 20.

* 28. 4. Japanilainen puutarha -kurssi - vetäjänä Anne Paalo, osallistujia yli 20.

*8.5 perinnepihatapahtuma Pasilan kirjastossa Helsingissä, yhteyshenkilönä kirjastonhoitaja Sinikka Koskinen

* jatkettiin yhteistyötä Helsingin kesäyliopiston kanssa – mm. Pentti Alangon luentoja ja siementen myyntiä, kerrottiin yhdistyksen toiminnasta, lukuisia retkikohteita

* 25.5.pidettiin kevättaimipäivät. Ne ovat tärkeä ja jo vakiintunut työmuoto, joka keväällä kokosi satoja ihmisiä uuden toimistomme sijaintitalon sisäpihalle. Hyvä paikka, hyvä tapahtuma! Taimipäivät jatkuivat taimikirpputorina Helsingin Pitäjänmäen Marttilan omakotikylässä. Järjestäjänä ja toimien säilyttäjänä oli Anja Alanko.

* 9.-10. 6 Maatiaismatka Turun seudulle, matkanjohtaja Anne Paalo ja oppaina Pentti Alanko, Peter Tigerstedt ja Annmaj Rönning. Käytiin mm. Tuorlan maatalousoppilaitoksessa, pionien kodissa, Kuralan kylämässä, Brinkhallin kartanossa sekä Olavi ja Leena Niemen kotipihaan Vihdissä. Matka oli aivan täynnä eli meitä oli reilut 40 osallistujaa.

* 20.6. tutustumiskäynti Kumpulan siirtolapuutarhaan – oppaana Tuovi Nöjd

* syyskuussa oli toimistolla siemenkurssi, vetäjänä Pirkko Kahila

* 9. - 14. 8 Vuorimarin matka Venäjälle, matkanjärjestäjä Anne Paalo ja Leo Baskin, matkaopas Leo Baskin. Yli 40 osallistujaa.

* syystaimipäivät pe 7.9. ja Pirkko Kukkolan luento kukkaniityn perustamisesta. Vaikka taimien vaihto ja myynti oli vähäisempää kuin keväällä, tapahtuma oli tunnelmaltaan mitä onnistunein. Myös syystaimipäivien jälkeen oli taimikirppis Helsingin Pitäjänmäen Marttilan omakotikylässä, jonne taimia jäi vielä talvehtimaankin Anja ja Pentti Alangon kotipihaan.

* 10.10.jäseniä oli kutsuttu keskustelemaan Maatiaisen tulevasta toiminnasta. Paikalle tuli reilut kymmenen osanottajaa ja saimme aikaan monta hyvää ehdotusta vuoden 2008 toimintasuunnitelmaan.

* 31.10. muisteltiin Vuori-Marin matkaa.

Kaiken kaikkiaan siis järjestettiin toimistolla neljä tapahtumaa, kolme kurssia sekä kahdet taimipäivät ja järjestettiin yksi tapahtuma Kumpulan siirtolapuutarhassa, tehtiin kaksi matkaa sekä osallistuttiin messuille, Helsingin seudun kesäyliopiston toimintaan ja oltiin mukana Pasilan kirjaston perinnetapahtumassa.

Matka- ja tapahtumatulot olivat yhteensä 4 734, 00 € ja niiden yhteinen tappio 331,98 €. Suurin yksittäinen kululuokka oli paikkavuokrat 2030,23 €. Tapahtumien yhteydessä oli mm. siemenmyyntiä, mitä koskeva taloudellinen tulos on esitetty aikaisemmin.

5 TALOUS JA HALLINTO

Yhdistyksen taloudenhoitajana jatkoi Iris Lundqvist, kirjanpitäjänä Raili Siltala sekä tilintarkastajina Marika Lohi ja Irja Peräniitty. Hallitus kokoontui 8 kertaa ja vastasi toimintasuunnitelman toteuttamisesta, yhdistyksen sääntömääräisten tehtävien hoitamisesta ja yhdistyksen taloudesta.

Yleiskoordinaatiosta ja taloudenhoidosta aiheutuneet henkilöstökulut olivat 8 904,14 €, kun työllistämisestä aiheutuneet tulot on otettu huomioon. Yhdistyksen talous oli toimintavuonna erittäin tiukka, vaikka talkootyötä tehtiin paljon. Saatiin vihdoinkin talousarvio (vuodelle 2008), tilinpäätös (vuosi 2007) ja talouden seuranta samaan rakenteeseen. Hallitus seurasi taloutta säännöllisesti. Merkittävä säästö syntyi

painotuotteiden kilpailuttamisella. Loppuvuodesta avattiin uusi tili Aktia-pankkiin, jonka palvelumaksut ovat Sampoia alemmat.

Yhdistyksen toiminta perustui pääasiassa jäsenmaksutuloihin, joista suurinta osaa tarvitaan tiedotustoiminnan ja toimiston sekä jäsenrekisterin pidon ja muiden jäsenoimintakulujen peittämiseen. Toiseksi tärkein tulonlähde ovat siemenet ja taimet. Näistä saatava tulo kattaa osan siementoiminnan kuluista. Muu varsinainen toiminta perustuu pääasiassa vapaaehtoistyöhön ja osallistujilta perittäviin maksuihin.

Yhdistys haki lokakuussa apurahaa Nikolai ja Ljudmila Borisoffin puutarhasäätiöltä siemenoppaan laadintaan, mutta alkuvuodesta 2008 tähän tuli kielteinen päätös. Kurssien osanottajilta perittiin pieni maksu ja yhdistys sai kahden kurssin järjestämiseen tukea Maaseudun sivistysliitolta. Yhdistys sai toimintavuonna lahjoituksina 125 €. Matkat olivat omarahoitteisia.

Vuoden 2007 tulos oli 1 584,58 € alijäämäinen.